

BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG CHIẾN TRANH 1979

Bản Việt Ngữ

In lần thứ nhất

Sông Hồng

www.viettrade.net

1999-2005

Copyright © 2005 by Sông Hồng www.viettrade.net

All rights reserved

No parts of this book may be reproduced or transmitted in any forms or by any means, electronic or mechanic, including photocopy, recording, posting on Web Sites, using for any purposes on the Internet, or any information storage and retrieval systems, without permission in writing from the publisher.

Người dịch giữ bản quyền ©. Cấm mọi trích dịch in ấn, lưu giữ dưới mọi hình thức, điện tử hoặc cơ khí, bao gồm copy, ghi âm, trình bày trên Web Site, sử dụng vì bất kỳ mục đích nào trên Internet, hay bất cứ sự lưu trữ hoặc phổ biến trong hệ thống thông tin và thu hồi nào mà không có sự đồng ý bằng văn bản của Sông Hồng www.viettrade.net

Printed in the United States of America.

December 2004

Hình Bìa Trước:

Cầu Cốc Lếu¹ bắc ngang Sông Hồng nối liền Lào Kay (tả ngạn Sông Hồng) và Cốc Lếu (hữu ngạn Sông Hồng) thuộc Việt Nam. Phía góc trái dưới của ảnh gần chợ Cốc Lếu. Cầu này đã bị phá sập một nhịp khi quân CSTH tiến chiếm Lào Kay, từ Cốc Lếu một mũi tiến quân khác của quân CSTH hướng về phía Sa Pa.

Hình Bìa Sau:

Một trích đoạn bản đồ quân đội Hoa Kỳ tỷ lệ 1:250.000 khu vực ngã ba Sông Hồng, khe Nam Ti và sông Nam Si thuộc tỉnh Lào Kay (Hoàng Liên Sơn). Ảnh nhỏ trên phải: Chiếc cầu Cốc Lếu tại Lào Kay trước khi bị giật sập một nhịp. Ảnh nhỏ giữa: Một chi tiết trong cuộc tiến công của quân CSTH tại Lào Kay, Bắc Việt Nam. Ảnh nhỏ dưới phải: Các phụ nữ và trẻ em Việt Nam trong cuộc di tản khỏi Lạng Sơn.

Acknowledgement

I am very grateful to all news reporters, photographers, writers and witnesses to the war whom I cannot have opportunities to contact to ask for their permission to translate or paraphrase their articles, accounts and commentaries to publish in my book **The Sino-Vietnamese Border War in 1979**. My special thanks to Mrs. Elizabeth Holtzman, Mr. Billy Lee Evans, Mr. Jean Pierre Gallois, Mr. Alan Dawson, Mr. Kazuhita Ikawa, the US Department of Defense and many others whose names I do not know, without your valuable accounts and articles this book would never be published for the Vietnamese people to learn about the war that was launched by the Communist Chinese to invade Vietnam in 1979.

Sông Hồng
January 2005

Thưa quý vị độc giả, tác phẩm **Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung 1979** là một tác phẩm rất quan trọng đặc biệt để nghiên cứu về sự thay đổi hình thể của đường biên giới lịch sử Việt-Trung từ sau cuộc chiến tranh này. Tuy nhiên, vì tác phẩm là một tổng hợp của nhiều bài vở và trích đoạn tường thuật trên các báo tại Hoa Kỳ được dịch hoặc biên soạn thành Việt ngữ nên việc sử dụng tác phẩm này thật hết sức có giới hạn để tránh vi phạm bản quyền của các tác giả trên. Trong khi chúng tôi cố gắng tìm cách liên lạc để xin phép các tác giả, xin quý vị đừng bao giờ sử dụng các trích đoạn trong sách này vào bất cứ trường hợp nào mà không được phép của các tác giả. Điều tốt nhất là nên tham khảo trực tiếp từ các báo chí tại Hoa Kỳ trong thời gian xảy ra cuộc chiến tranh này. Riêng các hình ảnh phần lớn là của Thông tấn xã CSVN, và Tân Hoa xã được phổ biến công khai nên sử dụng các ảnh này không vi phạm vào bản quyền của họ. Riêng về các trích đoạn bản đồ Hoa Kỳ và Đông Dương Pháp xin tuyệt đối đừng sử dụng.

Sông Hồng
Tháng Giêng 2005.

Tưởng nhớ các chiến sĩ Quốc Gia đã hy sinh vì Đại Nghĩa của dân tộc

*Thương nhớ Anh với tất cả kỷ niệm thân yêu của những tháng năm trai trẻ đã ra đi theo tiếng gọi núi sông, gác lại tình nhà, dâng đời mình cho Tổ quốc. Mùa thu năm 1973 khi chiến trường vẫy gọi, tại Diêu Trì anh vào Hắc Tam Sơn Bạch Nhị Hà tôi ngược về Ninh Hòa Dục Mỹ để rồi vĩnh viễn chia tay nhau. Anh đã gục ngã trên chiến trường Quân khu 2 vào những ngày tháng Tư đen tối của đất nước năm 1975, xác thân Anh đã được đất mẹ ngàn đời ôm ấp. Đã ba mươi năm trôi qua, Anh giờ đã trở về cát bụi nhưng lý tưởng phục vụ Tổ quốc và tình bạn cao thượng của Anh vẫn vĩnh viễn với thời gian.
(Trích trong tuyển tập Sông Hồng **Trong Lửa Đỏ.**)*

Thương nhớ về Em tôi.

Vào mùa Xuân độ Tết Việt Nam năm 1979 tại trại tù cải tạo Bù Lôi thuộc tỉnh Phước Long, Nam Việt Nam, vào giữa khuya trời giá lạnh, bên khu rừng thưa còn những dấu vết chặt phá ngọn ngang để xây dựng các lán trại tù cải tạo, anh em chúng tôi quán mền bao cát ngồi bên bếp lửa cháy hừng hực nấu nồi bánh khoai mì chờ chín. Đó là đêm thứ Bảy, chúng tôi thức khuya vì ngày mai Chúa Nhật không đi lao động. Ánh lửa bập bùng cháy soi rõ bóng chúng tôi lung linh in vào vách cỏ tranh của lán trại mé rừng. Trong sự im lặng tĩnh mịch chúng tôi miên man nghĩ về thân phận, về gia đình, về quê hương yêu dấu... Bỗng một người chúng tôi cất tiếng kể về mẩu tin tức mà anh có được do người nhà thăm nuôi kể lại. Tin về việc CSTH tấn công CSVN tại bốn tỉnh biên giới phía Bắc, các trại tù cải tạo ở Yên Bái, Sơn La, Hoàng Liên Sơn nghe nói đã di chuyển về Hà Nam Ninh...

Đêm kỷ ức đó giờ đây đã 26 năm trôi qua ... lần này câu chuyện về cuộc chiến tranh biên giới lại được kể trong tác phẩm lịch sử **Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung 1979** do chính một trong những người tù cải tạo năm xưa tại trại tù rừng Bù Lôi khi ấy, nhưng những người bạn tù năm xưa ấy giờ đây đã phiêu bạt nơi đâu, sống chết thế nào, bếp lửa nóng nấu nồi khoai mì và đêm Xuân lạnh trong rừng Phước Long không còn nữa ...

Đối với đời người, những kỷ niệm đau thương nhất không ai bao giờ quên được, nhưng đó chính là những hạt muối mặn của biển cả ướp sống tâm hồn người, những dĩ vãng một thời, về những bạn bè còn hay mất, những ước mơ về tương lai, những xúc cảm sâu sắc về quê hương với muôn trùng kỷ niệm dấu yêu.

(Trích trong tuyển tập Sông Hồng **Cuộc Lưu Đà.**)

Tác phẩm này dành tất cả thương nhớ về những người tù cải tạo sau biến cố 30 tháng Tư 1975 đã chết trong các trại tù cải tạo Cộng Sản Việt Nam khắp mọi miền đất nước, không nhìn thấy ngày bình minh rực rỡ trên quê hương dưới một bóng cờ thân yêu mà các anh từng chiến đấu và chết để bảo vệ nó.

Lời Nói Đầu

Tác phẩm **Chiến Tranh Trên Biên Giới Việt-Trung 1979** (CTBGVT) do Sông Hồng trích dịch và biên soạn là một tuyển tập Lịch sử Đường Biên Giới Việt-Trung quan trọng mà mọi người Việt Nam đều nên đọc và có trong tủ sách gia đình. Đây là một tác phẩm nghiên cứu về cuộc chiến tranh trên biên giới Việt-Trung xảy ra năm 1979, nhiều vùng đất biên giới Việt Nam đã rơi vào tay người Trung Hoa và mãi đến năm 1999 khi CSVN và CSTH ký kết Hiệp Định Phân Định Biên Giới Trên Bộ thì những vùng đất ấy còn hay mất đã thực sự thay đổi hình thể đường biên giới lịch sử. Cho nên, tác phẩm này giúp người đọc một hình dung quan trọng cho toàn thể diễn tiến sau này trên toàn đường biên giới Việt-Trung. Trong tác phẩm này, chúng tôi xin lưu ý quý vị độc giả những chi tiết sau:

1. Tất cả các cư dân mang quốc tịch Việt Nam, sống trên lãnh thổ Việt Nam, thuộc hành chính Việt Nam giới hạn bởi đường biên giới lịch sử Việt-Trung được gọi chung là cư dân hay đồng bào Việt Nam.
2. Tác phẩm ghi nhận các sự kiện do các cá nhân ghi chép đăng tải qua các cơ quan truyền thông, báo chí Hoa Kỳ không dính líu vào cuộc chiến tranh ấy nên các dữ kiện tạm coi là trung lập, và trung thực. Vấn đề là những bài viết hoặc bản tin có được sao chép lẫn nhau, hay “nghe được” qua các đài phát thanh thời phòng các sự kiện hoặc giả các biến cố được “dựng lên” trong phòng viết cách xa chiến trường hàng “ngàn dặm” đã khiến cho công việc ghi chép chỉ có giá trị lý thuyết. Những sự kiện “thực hơn” do những người Cộng Sản Việt Nam đã tham dự vào chiến tranh ấy ngày nay có thể không bao giờ tìm được vì bản chất của người lãnh đạo Cộng Sản không bao giờ nói thật với nhân dân, mà cho dù họ có muốn nói thật cũng không dám. Tuy nhiên, chúng ta có thể dùng các phương pháp lý luận khoa học, so sánh các dữ kiện, loại suy, tổng hợp qua nhiều sự kiện ghi chép bởi rất nhiều người không can dự, hoặc không liên quan nhau có thể không cùng thời gian để kiểm chứng có thể biết đâu là sự thực. Những bài viết bởi những ký giả ngay tại chỗ, các hình ảnh sống động, hoặc những đồ vỡ, di tản do chiến cuộc thì có ý nghĩa thực hơn. Cuộc chiến xảy ra trên biên giới Việt-Trung năm 1979 là một vết thương lớn cho dân tộc Việt Nam vì nó thể hiện sự yếu kém của Cộng Sản Việt Nam trong việc bảo vệ đất nước trước sự xâm lược của Cộng Sản Trung Hoa, nó cũng thể hiện sự tàn nhẫn của họ trong việc không khôi phục những đau thương đồ vỡ mà nhân dân trên vùng biên giới phải gánh chịu, nó càng tỏ lộ quan điểm phi nhân bản của người lãnh đạo Cộng Sản Việt Nam trong việc bung bít, dấu diếm, xóa bỏ luôn cuộc chiến tranh ấy và những dấu vết lịch sử trên đường biên giới để nhân dân không ai biết.
3. Tác phẩm được soạn với tất cả nỗ lực nhằm giúp người Việt Nam hiểu biết về sự kiện lịch sử xảy ra tuy ngắn ngủi nhưng thật quan trọng. Chính vì vậy tác phẩm viết gọn gàng trong sáng, tổ chức sách đơn giản, và sử dụng các từ ngữ bình dân quen thuộc nhưng chính xác giúp mọi người Việt Nam có thể hiểu được. Sách không sử dụng các từ Trung Hoa đọc bằng âm Việt mà giữ nguyên văn để tiện tra cứu. Tác phẩm được đính kèm với nhiều bản đồ quân đội Hoa Kỳ tỷ lệ 1:50.000 trên toàn vùng biên giới Việt-Trung, những bản đồ này không có trong tác phẩm “Những Bản Đồ Trên Biên Giới Việt-Trung 1902-1987.”
4. Vì không có bất cứ một nhân chứng Việt Nam nào đã sống trong hoàn cảnh chiến tranh trên biên giới khi ấy mô tả sự kiện nên tác phẩm không thực sự nhằm kể lại câu chuyện của người trong cuộc. Ngược lại, CTTBG là một tác phẩm đúc kết, tổng hợp những sự kiện được tuyển chọn khắc khe qua rất nhiều bản tin, bài viết, nghiên cứu, hình ảnh, các bài viết trên biên giới

của các khách du lịch Việt Nam hoặc ngoại quốc và các nhận định trên các báo Hoa Kỳ hoặc các cơ quan nghiên cứu quân sự chính trị khác nhau. Những bài viết này không nhất thiết phù hợp quan điểm lý luận của chúng tôi, nhưng phải là những dữ kiện có thể đánh giá được.

5. Những bài phát sóng bởi Thông Tấn Xã Việt Nam, Tân Hoa Xã của Trung Cộng, Thông Tấn Xã TASS của Nga, Thông Tấn Xã Kyodo Nhật Bản, Reuters, được đề cập nhưng không nhất thiết được nêu ra trong tác phẩm. Các tổn thất đôi bên có tính cách tâm lý, chính trị không phản ánh trung thực giá trị tổn thất của cuộc chiến không nhất thiết phải nêu ra. Những bài phát sóng bởi các thông tấn xã CSVN hoặc CSTH nặng về tuyên truyền nên những dữ kiện ít có giá trị.
6. Trong những dữ kiện về tù binh, số thương tử vong của đôi bên không sao kiểm chứng được. Trong chiến tranh cuộc di tản lớn nhất xảy ra tại Lạng Sơn được các báo chí đề cập đến, có những hình ảnh cho thấy cuộc di tản này, cuộc di tản tại Lào Kay không được rõ, nhưng người ta thấy những dấu vết của các trại lánh nạn của thường dân khi quân chính quy CSVN được tung vào Dung Ho¹, khoảng 7 cây số Nam Tây Nam thị trấn Lào Kay để phòng thủ phía hữu ngạn Sông Hồng. Ngoài ra không thấy bất cứ cuộc di tản nào ở các vùng chiến trận tại năm tỉnh còn lại là Quảng Ninh, Cao Bằng, Hà Giang, Hoàng Liên Sơn và Lai Châu. Đặc biệt nhất là Cao Bằng, khu vực Trùng Khánh Phủ và sông Quây Xuân nơi cư dân Việt Nam rất đông, sự thiệt hại hoặc chết chóc rất cao nhưng không hề có bất cứ đề cập nào về sự di tản – Khu vực này coi như mất hẳn liên lạc.
7. Chúng tôi hoan nghênh tất cả ý kiến đóng góp nhằm bổ sung cho các dữ kiện không đầy đủ hoặc thiếu sót, nhất là những bài viết đóng góp của các cựu chiến binh CSVN từng tham gia chiến trận biên giới 1979. Chúng tôi sẽ nghiên cứu và đánh giá các bài viết, giữ kín tên tác giả và sẽ in trong lần xuất bản kế tiếp. Mọi chi tiết gửi về Sông Hồng hộp thư **P.O Box 391063 Mountain View, CA 94039**. Ngoài bì thư xin đề Chiến Tranh Trên Biên Giới Việt-Trung 1979. Chúng tôi dành trọn quyền in ấn những bài viết, những bài không được chọn đăng sẽ không hoàn trả lại. Bút danh của tác giả được đăng theo các bài viết, nhưng tên họ thật sẽ được giữ kín. Xin quý vị nêu rõ cấp bậc, chức vụ trong chiến tranh, khu vực tác chiến, đơn vị, binh chủng, ngày chiến đấu. Tất cả bài vở gửi đến dù đăng hay không đều được giữ kín và bản quyền Sông Hồng.
8. Tác phẩm **Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung 1979** là một tác phẩm quan trọng nhằm hướng đến hai tác phẩm kế tiếp trong toàn bộ tuyển tập Sông Hồng về Biên Giới Việt-Trung:

a. Đường Biên Giới Việt-Trung: Những Chi Tiết Bổ Sung Quan Trọng

Thêm những chi tiết và các hình ảnh cần thiết trên đường biên giới Việt-Trung, cập nhật hóa và đúc kết những hiểu biết về đường biên giới lịch sử Việt-Trung, xác định tất cả bản đồ cần thiết để nghiên cứu toàn bộ đường biên giới Việt-Trung. Đăng tải Hiệp Ước Biên Giới Trên Đất Liền bản Anh ngữ để giúp rộng đường dư luận quốc tế .

b. Đường Biên Giới Việt-Trung: Một Quan Điểm

Xét những cuộc đàm phán về biên giới Việt-Trung giữa CSVN và CSTH
Trình bày các ý kiến của công chúng mọi giới.

¹ Bản đồ cổ do Pháp vẽ có tên Đồng Hồ. Dung Ho là tên do báo Mỹ viết.

Đăng tải các cuộc phỏng vấn phát biểu của Thứ trưởng Ngoại giao CSVN Lê Công Phụng về vấn đề biên giới Việt-Trung với các phóng viên trong nước. Đăng tải tất cả những thông tin mới nhất liên quan đến lý luận của CSVN về vấn đề biên giới trên bộ.

Nghiên cứu toàn bộ bản Hiệp Ước Biên Giới Việt-Trung 2000. Thử vẽ đường biên giới Việt-Trung theo Hiệp Ước này. So sánh những bản đồ.

Một quan điểm.

Sông Hồng

Hoa Kỳ. Tháng Sáu 2004

Lời Giới Thiệu

Thế là những tác phẩm cốt lõi nhất của Tuyển Tập Sông Hồng về đường biên giới Việt-Trung tạm coi như đã hoàn tất. Những tác phẩm ấy gồm bốn quyển lần đầu tiên trong lịch sử Việt Nam bắt nguồn từ sự cảm xúc sâu xa khi cao trào quốc dân Việt Nam mong mỗi biết về đường biên giới lịch sử Việt Nam giáp giới với Trung Hoa. Đó là một công việc nhiều vất vả nhưng tạo nhiều hứng thú vì nảy sinh từ con tim và khối óc và sự thúc giục đi tìm Sự Thật. Sự kiên nhẫn đôi khi có hạn, nhưng mỗi lúc gặp khó khăn khi soạn sách thì chợt nhớ không biết bao lời xúc động mà nhiều người Việt Nam mọi thành phần, mọi lứa tuổi, trong cũng như ngoài nước đã thốt nên khi cầm sách đọc trên tay với nỗi niềm rung cảm và trong nước mắt. Những tác phẩm của Sông Hồng về đường Biên Giới Lịch Sử Việt-Trung ngày nay đã in sâu trong khối óc, con tim của rất nhiều người Việt khắp mọi nơi trên thế giới. Đó chính là sự lấp rập thành công các sự kiện lịch sử và những mảnh bản đồ Việt Nam đã rách nát và chôn sâu trong lãng quên vì sự dối trá dẫu diêm sự thật.

Tác phẩm **Chiến Tranh Trên Biên Giới Việt-Trung 1979** được Sông Hồng trích dịch biên soạn dựa trên những bản tin viết trên báo chí, tạp chí, sách vở được đăng tải tại Hoa Kỳ, không có bất cứ tài liệu nào của Cộng Sản Việt Nam hoặc Cộng Sản Trung Quốc được sử dụng². Riêng Hiệp ước Hữu Nghị Việt-Xô được dịch từ một tài liệu của Nhật Bản.

I. Mục đích của việc nghiên cứu về cuộc chiến tranh biên giới Việt-Trung:

1. Nghiên cứu cuộc chiến tranh tuy ngắn ngủi nhưng khốc liệt xảy ra trên biên giới Việt-Trung cùng với âm mưu của Trung Cộng nhằm chiếm đoạt đất đai Việt Nam.
2. Tìm hiểu những vùng đất chiến tranh mà Trung Cộng đã phát động cuộc chiến thôn tính đất nước Việt Nam. Từ những vùng đất bị Trung Cộng thôn tính này chúng ta có thể so sánh, đánh giá, hoặc lượng định sự mất mát đất đai sau cuộc chiến.
3. Nhằm hướng đến hai tác phẩm lịch sử biên giới kế tiếp của Sông Hồng **Đường Biên Giới Việt-Trung - Những Bỏ Sung Quan Trọng**, và **Đường Biên Giới Việt-Trung - Một Quan Điểm**.

II. Kỹ thuật xây dựng tác phẩm:

Vì gặp nhiều khó khăn trong lúc truy tìm tài liệu nên phải mất nhiều thời gian đến hai năm mới hoàn thành tác phẩm; tuy vậy, sự chào đời của tác phẩm đánh giá một bước đi hết sức đặc biệt trong phương pháp và kỹ thuật nghiên cứu của Sông Hồng về đường biên giới Việt-Trung. Từ những bài viết rời rạc, với các giá trị mong manh, nhưng vì ước vọng muốn nghiên cứu một cuộc chiến tranh có liên quan với sự thay đổi hình thể đường biên giới lịch sử của đất nước Việt Nam, chúng tôi đã cố gắng thực hiện một tác phẩm như chưa bao giờ được thực hiện. Tác phẩm là một sự đúc kết và trình bày tất cả những nguồn thông tin tuy rất đơn sơ nhưng thực nóng bỏng của tình hình Thế giới và biên

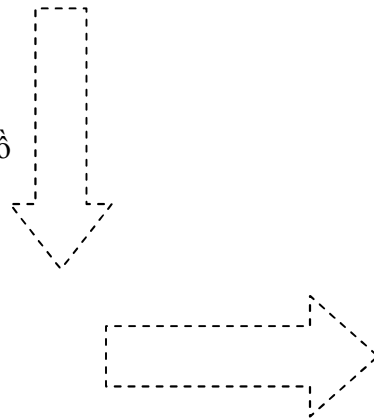
² Nhằm giúp cho sự nghiên cứu có tính vô tư trung thực hơn, những hình ảnh của Thông tấn xã CSVN, của các thông tin viên ngoại quốc tại chiến trường có thể có giá trị, nhưng các sách của CSTH viết về cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam 1979 có nhiều hình ảnh nhưng không xác định được giá trị; do đó đã không sử dụng trong tác phẩm này.

giới Việt-Trung ngày ấy. Đó là một tác phẩm khoa học lịch sử và giáo dục về cuộc chiến tranh trên biên giới Việt-Trung năm 1979.

Chúng ta đã biết về sự hình thành đường biên giới lịch sử Việt-Trung qua tác phẩm **Nhật Ký Trên Biên Giới Việt-Trung 1885-1887** của tác giả Paul Néis do Sông Hồng dịch, chúng ta đã đọc những **Hiệp Ước Trên Biên Giới Việt-Trung 1884-1935**, và **Những Bản Đồ Trên Biên Giới Việt-Trung 1902-1987** thì giờ đây chúng ta sẽ đi quan sát những chiến trường trên biên giới Việt-Trung năm 1979 nơi mà những vùng đất thân yêu của Tổ quốc đã bị dày xéo bởi bom đạn và sự thù nghịch của quân Csth, những sự đau thương của đồng bào miền biên giới thật không kể xiết qua tác phẩm **Chiến Tranh Trên Biên Giới Việt-Trung 1979**. Xuyên qua tác phẩm người đọc nhận thấy những thủ đoạn gian manh quỷ quyệt của Csth khi chúng có ý định chiếm đất đai ta trên đường biên giới nhưng luôn luôn giả dạng nhân nghĩa, chúng ta cũng nhận ra được những gian trá của CSVN khi họ dấu diếm tránh né và bịt kín những sự thật trước nhân dân Việt Nam về những đau đớn mà nhân dân Việt Nam sống giáp ranh với những vùng lãnh thổ của Csth phải gánh chịu.

- Các bài vở báo chí Hoa Kỳ
- Các sự kiện lịch sử
- Hình ảnh
- Tài liệu du lịch
- Tài liệu lịch sử chính trị

- + Chọn lọc
- + Đánh giá
- + Kiểm chứng
- + So sánh các bản đồ

Chiến Tranh Trên Biên Giới Việt-Trung 1979

Kỹ thuật phác thảo hình thức mẫu sách

Với tất cả cố gắng thực hiện tác phẩm, chúng tôi mong ước sao nó có một giá trị xứng đáng trong giòng lịch sử văn hóa dân tộc. Được như vậy cũng chính nhờ những bài viết của nhiều tác giả trên các báo chí, tạp chí, trung tâm nghiên cứu, ... nhưng chúng tôi cố gắng không dịch đúng nguyên văn ngoại trừ những bài nào quan trọng của các thông tin viên tại chỗ.

BẢNG MỤC LỤC

BIÊN GIỚI.....	1
VIỆT-TRUNG CHIẾN TRANH 1979	1
Hình Bìa Trước:.....	2
Hình Bìa Sau:.....	2
Lời Nói Đầu.....	6
Lời Giới Thiệu.....	9
BẢNG MỤC LỤC	11
BẢNG LIỆT KÊ HÌNH ẢNH.....	12
MỘT	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
NHỮNG CUỘC CHIẾN TRANH DO TRUNG CỘNG PHÁT ĐỘNG HAY CAN DỰ.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
BẢN ĐỒ BIÊN GIỚI MỚI CỦA TRUNG CỘNG.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
NHỮNG BẢN ĐỒ BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
HAI	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
I. NHỮNG THỎA THUẬN HIỆP ƯỚC LIÊN MINH TRƯỚC CHIẾN TRANH.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
A. Hiệp Ước Hữu Nghị và Hợp Tác giữa Liên Xô và Việt Nam.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
[Title] Treaty of Friendship and Cooperation between the Socialist Republic of Viet Nam and the USSR.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Bookmark not defined.	
B. Thông Cáo Chung Báo Chí Hoa Kỳ và Cộng Hòa Nhân Dân Trung Hoa.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
C. Hiệp Ước Hữu Nghị và Hợp Tác Cambodia và CSVN.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
II. TRƯỚC CƠN GIÔNG TỐ.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Chuyến Đi Thuyết Khách của Teng Hsiao-ping.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Phản Ứng của Hoa Kỳ Trước Cuộc Khủng Hoảng Việt Nam – Kampuchea.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Trung Tâm Nghiên Cứu Trung Á.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Trung Cộng và Những Dự Định về Chiến Tranh Biên Giới.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Hiệp Ước Việt-Sô và Thế Chiến Lược Trên Biển.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
BA	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
I. NHỮNG TUYÊN BỐ CỦA CHNDTH VÀ CSVN VỀ CHIẾN TRANH BIÊN GIỚI 1979.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Tuyên Bố Chiến Tranh Của Chính Phủ CHND Trung Hoa.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Tuyên Bố Chiến Tranh của CHXHCN Việt Nam.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Tuyên Bố của Liên Bang CHXHCN Sô Viết về cuộc Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung 1979.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Bookmark not defined.	
Các Tuyên Bố của Hoa Kỳ về Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
II. CHIẾN TRANH BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Người Chỉ Huy cuộc Xâm Lược Việt Nam: Yang Teh-chih.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Lạng Sơn trong Chiến Tranh I.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Hiệp Ước Biên Giới Trên Đất Liền CHXHCN Việt Nam và CHND Trung Hoa.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Lạng Sơn trong Chiến Tranh II.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Mối quan tâm của Hoa Kỳ về việc Liên Xô có thể sử dụng cảng Cam Ranh của Việt Nam trong cuộc khủng hoảng Việt Nam và Trung Hoa.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung 1979 và Chiến Tranh Biên Giới Hoa-Ân 1962.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Trích Đoạn Bài Diễn Văn của Tổng Bí Thư Đảng Cộng Sản Liên Xô Leonid I Brezhnev về Chiến Tranh Biên Giới Việt-Trung	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Trích đoạn bài nói chuyện của Gromyko.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Điểm Cực Độ của Thế Công	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
BỐN	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Bản Tuyên Bố Rút Quân Của CHND Trung Hoa	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Việt Nam Đồng Ý Hòa Đàm.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>

Trung Cộng Gài Mìn Bẫy Trên Vùng Đất Việt Nam Chúng Chiếm Đón	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Trao Trả Tù Binh	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
NĂM	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG SAU CHIẾN TRANH XÂM LƯỢC 1979 CỦA QUÂN CSTH	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
KẾT LUẬN	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
BẢNG CHỈ DẪN CÁC TỪ NGỮ DÙNG TRONG SÁCH	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
GHI CHÚ CUỐI SÁCH	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
TÀI LIỆU THAM KHẢO	105

BẢNG LIỆT KÊ HÌNH ẢNH

- HÌNH 1: BẢN ĐỒ VÀ ĐƯỜNG BIÊN GIỚI TRUNG HOA DO CÁC LÃNH TỰ TRUNG CỘNG THỰC HIỆN. CÓ TẤT CẢ 10 CUỘC CHIẾN TRANH LỚN NHỎ MÀ QUÂN TRUNG CỘNG ĐÃ THỰC HIỆN BÍ MẬT HAY CÔNG KHAI KỂ TỪ SAU KHI QUÂN TRUNG CỘNG DO MAO LÃNH ĐẠO THÀNH CÔNG TẠI HOA LỤC. HỒNG KÔNG ĐƯỢC SÁT NHẬP SAU KHI ANH QUỐC TRAO TRẢ HÒN ĐẢO CHO TRUNG CỘNG NĂM 1997. MỐI ĐE DỌA ĐỐI VỚI ĐÀI LOAN LÀ THƯỜNG TRỰC, CUỘC TRANH CHẤP VỀ MỘT ĐẢO GIỮA BIÊN GIỚI LÃNH HẢI TRUNG CỘNG VỚI NHẬT BẢN TRONG VÙNG BIÊN ĐÔNG CỦA TRUNG HOA, NHỮNG TRANH CHẤP VỀ BIÊN GIỚI VỚI ÁN ĐỘ VỀ HAI VÙNG ĐẤT BIÊN GIỚI PHÍA BẮC VÀ ĐÔNG BẮC CỦA ÁN ĐỘ, TRANH CHẤP BIÊN GIỚI VỚI LIÊN SÔ ĐỐC THEO CON SÔNG BIÊN GIỚI USSURI VẪN CÒN TỒN TẠI. CHIẾN TRANH BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG 1979 LÀ MỘT CUỘC CHIẾN TRANH XÂM LƯỢC NHẪM CHIẾM ĐOẠT NHỮNG VÙNG ĐẤT BIÊN GIỚI TRÊN LÃNH THỔ VIỆT NAM. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 2: BẢN ĐỒ CHI TIẾT CHO THẤY ĐƯỜNG BIÊN GIỚI GIỮA QUANGSI ZHUANG AUTONOMOUS REGION (KTT QUẢNG TÂY CHƯƠNG) VÀ VIỆT NAM. TÀI LIỆU CSTH. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 3: BẢN ĐỒ BAO GỒM CÁC TỈNH QUẢNG ĐÔNG, HẢI NAM VÀ KHU TỰ TRỊ (KTT) QUẢNG TÂY CHƯƠNG CỦA TRUNG HOA. ĐƯỜNG BIÊN GIỚI KTT QUẢNG TÂY CHƯƠNG DÀI KHOẢNG 1.500 KM. ĐƯỜNG BIÊN GIỚI GIỮA KTT QUẢNG TÂY CHƯƠNG VÀ VIỆT NAM BẮT ĐẦU TỪ MÓNG CÂY-ĐÔNG HƯNG ĐẾN TAM ĐIỂM BIÊN GIỚI GIỮA TỈNH VÂN NAM, KTT QUẢNG TÂY CHƯƠNG VÀ VIỆT NAM (MÈO VẠC). TÀI LIỆU BẢN ĐỒ CSTH. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 4: BẢN ĐỒ NHỮNG BẢN ĐỒ MIỀN BẮC VIỆT NAM VÀ TOÀN ĐƯỜNG BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG ĐƯỢC THAM KHẢO TRONG TUYÊN TẬP SÔNG HỒNG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 5: BẮC KINH ĐƯA RA HÌNH ẢNH CHO THẤY NGƯỜI DẪN SÔNG TRÊN ĐẤT VIỆT NAM GẦN BIÊN GIỚI “CÓ NGUỒN GỐC TRUNG HOA BỊ NGƯỢC ĐẬP” ĐÃ PHẢI VƯỢT BIÊN GIỚI SANG LÃNH THỔ TRUNG HOA. ẢNH KHÔNG CÓ NGÀY THÁNG VÀ KHÔNG NÓI RÕ NƠI Đâu. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 6: MỘT NGƯỜI LÍNH CSVN BỊ TỬ THƯƠNG TRONG NHỮNG NGÀY ĐẦU CỦA CUỘC CHIẾN. ẢNH CHỤP BỜ THÔNG TẤN XÃ HUNGARY MTL. AP CHUYÊN TIN. LOS ANGELES TIMES, 21 THÁNG HAI, 1979. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 7: LẠNG SƠN DI TÂN. ẢNH CỦA UPI CUNG CẤP BỜ THÔNG TẤN XÃ CỘNG SẢN VIỆT NAM. CHÚ Ý LÀ NHỮNG TRẺ EM ĐƯỢC DI TÂN. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 8: BẢN ĐỒ CHO BIẾT CÁC NƠI CÓ CHẠM SÚNG TRÊN BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 9: BẢN ĐỒ QUÂN ĐỘI HOA KỲ ĐỒNG ĐĂNG L701463524 Tỷ Lệ 1:50.000 ĐƯỜNG TỪ ĐỒNG ĐĂNG ĐẾN LẠNG SƠN CHO THẤY NÚI KHẤU MÃ SƠN (Δ 800, [776211]), CÁCH LẠNG SƠN KHOẢNG 8 CÂY SỐ PHÍA TÂY BẮC. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 10: TRÍCH ĐOẠN BẢN ĐỒ QUÂN ĐỘI HOA KỲ L701463544 Tỷ Lệ 1:50.000 TRÙNG KHÁNH PHÚ. NƠI CON SÔNG QUÝ XUÂN CHẢY VÀO ĐẤT VIỆT LÀ HAI CỘT MỐC SỐ 74 VÀ SỐ 73 HAI BÊN BỜ SÔNG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 11: TRÍCH ĐOẠN BẢN ĐỒ QUÂN ĐỘI HOA KỲ MƯỜNG HUM L701457543 Tỷ Lệ 1:50.000. ĐÈO KHANG CHU VẤN CHẢY TRÊN CAO ĐIỂM KHOẢNG 2.400 MÉT. KHANG CHU VẤN LÀ MỘT ĐỊA DANH PHÍA NAM PHONG THỔ THUỘC TỈNH LAI CHÂU. ĐÈO KHANG CHU VẤN CÁCH BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG KHOẢNG 1.500 MÉT. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**

- HÌNH 12: Bản Đồ CHO THẤY QUÂN CSTH MÀU ĐỎ TIẾN VỀ LẠNG SƠN, MỘT TRUNG ĐOÀN CỦA SU ĐOÀN 308 THIỆN CHIẾN CỦA QUÂN CSVN MÀU XANH ĐANG PHÒNG THỦ HÀ NỘI ĐƯỢC TUNG VÀO TĂNG CƯỜNG DÂN QUÂN PHÒNG THỦ LẠNG SƠN, NHƯNG SAU ĐÓ ĐÃ BỎ TRỐNG THÀNH PHỐ DƯỚI MƯA PHÁO CỦA ĐỊCH. CSTH ĐÃ CHO RẰNG HỌ ĐÃ THỰC SỰ CHIẾM ĐƯỢC LẠNG SƠN VÀ SAU ĐÓ ĐÃ TUYÊN BỐ RÚT QUÂN. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 13: MỘT MẢNH BẢN ĐỒ ĐÔNG DƯƠNG TỜ SỐ 1 VỀ MENG TSE TỶ LỆ 1:500.000 THÁNG GIÊNG 1939 CHO THẤY NHỮNG LIÊN QUAN TRÊN MẠNG LƯỚI XÂM NHẬP CỦA QUÂN ĐOÀN SỐ 14 CỦA QUÂN CSTH ĐẶT BÀN DOANH TẠI MENG TSE VÀO VÙNG PHÒNG THỦ VÀ ĐÈO KHANG CHU VẤN THUỘC TỈNH LAI CHÂU VIỆT NAM. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 14 QUÂN CSVN ĐƯỢC TIẾP VẬN VŨ KHÍ TẠI DUNG HO **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 15: QUÂN CSTH MÀU ĐỎ ĐÃ VƯỢT BIÊN GIỚI VỀ PHÍA HỮU NGÃN SÔNG HỒNG ĐỂ TẤN CÔNG CHIẾM CỐC LÉU, RỒI SAU ĐÓ TIẾN XUỐNG ĐỒNG HỒ VÀ CẨM ĐƯỜNG. THỊ TRẤN CỎ SA PA CŨNG BỊ ĐỊCH TẤN CÔNG TẤN PHÁ. TỪ MƯỜNG KHƯƠNG QUÂN CSTH ĐÃ PHÁO KÍCH, CHIẾM ĐÓNG LÀO KAY VÀ TẤN PHÁ PHỐ MỚI. QUÂN CSVN ĐÃ RÚT LUI KHỎI ĐỒNG HỒ VÀ CẨM ĐƯỜNG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 16 LẠNG SƠN ĐI TÀN. ẢNH CHỤP BỞI MỘT KÝ GIẢ NGƯỜI ĐỒNG ĐỨC. CHÚ Ý ĐA SỐ LÀ PHỤ NỮ VÀ TRẺ EM, TÀI SẢN KHÔNG CÓ GÌ CẢ NGOÀI NHỮNG GỒNG GÁNH ĐƠN SƠ. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 17: DÂN QUÂN CS VIỆT NAM PHÒNG THỦ LẠNG SƠN. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 18: CHỢ KỶ LỬA LẠNG SƠN BỊ PHÁ SẬP BỞI ĐẠN PHÁO QUÂN CSTH. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 19: DÂN CHÚNG VIỆT NAM ĐI TÀN QUA SÔNG HỒNG. KHI QUÂN CSVN LẬP TUYÊN PHÒNG THỦ TẠI DUNG HO PHÍ NAM LÀO KAY. CHÚ Ý ĐA SỐ DƯỚI ĐÒ QUA SÔNG LÀ PHỤ NỮ. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 20: BẢN ĐỒ QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM (CSVN) LÀO KAY F-48-A TỶ LỆ 1:500.000 IN LẦN THỨ HAI 1976 CHO THẤY TỔNG QUÁT BA ĐIỂM KHANG CHU VẤN, LÀO KAY, MƯỜNG KHƯƠNG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 21: BẢN ĐỒ LÀO KAY VÀ CÁC VỊ TRÍ THEN CHỐT ĐỒNG HỒ, CẨM ĐƯỜNG, SÔNG HỒNG VÀ CON ĐƯỜNG CHIÊN LƯỢC BÊN BỜ PHẢI. BẢN ĐỒ ĐÔNG DƯƠNG TỜ SỐ 15 TỶ LỆ 1:100.000. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 22: BẢN ĐỒ CAO BẰNG TỜ SỐ 2 TỶ LỆ 1:500.000 DO QUÂN ĐỘI PHÁP THỰC HIỆN VÀ IN ẤN THÁNG GIÊNG 1931. KHU VỰC BIÊN GIỚI CAO BẰNG, ĐÔNG KHÊ, LẠNG SƠN VÀ NHỮNG ĐIỂM TRỌNG YẾU GIÁP RANH VỚI KHU TỰ TRỊ KOUANGSI CHUANG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 23: QUÂN CSTH RÚT LUI (?) ĐI TRÊN CẦU SẮT XE LỬA HIỆN ĐANG TRONG TAY HỌ, CHIẾC CẦU NÀY BẮC NGANG KHE BIÊN GIỚI NAM SI. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
- HÌNH 24: ĐƯỜNG BIÊN GIỚI VIỆT-TRUNG SAU CHIẾN TRANH 1979 LÀ ĐƯỜNG ĐỎ. VÙNG ĐẤT VIỆT MÀU ĐỎ NẪM TRONG TAY TRUNG CỘNG. **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**

¹¹ Cầu Cốc Lếu sập một nhịp không rõ do lệnh của ai. Nhưng có thể do lệnh của Võ Nguyên Giáp và không do Trung Cộng vì họ còn dùng tiến quân hoặc di chuyển các xe tăng và pháo ngang Sông Hồng và đánh để rút quân nữa; do đó, có thể do phía CSVN phá sập để cắt đứt đường chuyển quân của quân CSTH qua bờ trái Sông Hồng vì mũi tiến quân chính của quân CSTH khi bắt đầu chiến tranh là phía bờ phải của Sông Hồng – lý do chính không thể xuất phát từ bờ trái của Sông Hồng vì khe Nam Si biên giới rất sâu với chỉ có một chiếc cầu xe lửa vượt biên giới; tuy nhiên, bờ trái Sông Hồng rất thuận lợi cho cuộc tiến quân xuống Hà Nội và phối hợp lực lượng với các đạo quân khác. Nhịp cầu bị phá sập này nằm bên bờ trái của Sông Hồng đối diện chợ Cốc Lếu. Chiếc cầu này được xây dựng lại sau năm 1992 khi hai bên nối lại các quan hệ ngoại giao trong bối cảnh một Liên Xô và những quốc gia Cộng Sản Đông Âu trong cơn hỗn loạn và sụp đổ.